

NIPPONICA

DONALD RICHIE, scriitor și regizor american (născut în 1924, la Lima, Ohio), locuiește la Tokyo din 1947; și-a dedicat întreaga viață studiului culturii japoneze, cu precădere cinematografilei. Este recunoscut ca un subtil și lucid mediator între cultura niponă și cea occidentală, atât de diferite. Printre scrierile sale se numără: *Public People, Private People* (1997), *The Inland Sea* (2002), *Japanese Literature Reviewed* (2003), *A Hundred Years of Japanese Film: A Concise History, with a Selective Guide to DVDs and Videos* (2005), *Japanese Portraits: Pictures of Different People* (2006), *A Tractate on Japanese Aesthetics* (2007). *Memoriile războinicului Kumagai* (*Memoirs of the Warrior Kumagai*, 1999) a însumat un efort de documentare și redactare de peste zece ani și l-a consacrat pe Donald Richie ca autor de ficțiune.

DONALD RICHIE

Memoriile războinicului
KUMAGAI

roman istoric

Traducere din engleză de
ALEXANDRU ASMARANDEI

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Redactor: Anca Drăghici
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Fed Print

Donald Richie

Memoirs of the Warrior Kumagai: A Historical Novel

First published in the English language by Tuttle Publishing,
an imprint of Periplus Editions (HK) Ltd.

Copyright © 1998 by Donald Richie
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2009, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RICHIE, DONALD

Memoriile războinicului Kumagai: roman istoric/ Donald Richie;

trad.: Alexandru Asmarandei. – București: Humanitas, 2009

ISBN 978-973-50-2352-2

I. Asmarandei, Alexandru (trad.)

821.111-311.6=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Lui Richard Hayes

Să devin bărbat,
un bărbat adevărat și valoros,
asta e tot ce mi-am dorit.

Fragment din *kowaka-mai Atsumori*

Fragment din mărturia preotului Rensei

În a treisprezecea zi a primei luni din anul întâi al erei Genkyū [1204], eu, preotul Rensei, declar următoarele:

Eram în al patrulea an al erei Kenkyū [1193], acum unsprezece ani, când am început să mă rog pentru renașterea mea în cel mai înalt paradis al Tărâmului Pur.

Știu foarte bine că să renaști printre cei de jos înseamnă să-ți petreci viața de apoi în extaz. Însă mai știu că cine renaște în cel mai înalt paradis va putea conduce muribunzii pe Tărâmul Pur.

Pentru aceștia din urmă, eu, Rensei, doresc să renasc în cel mai înalt paradis. Altminteri, aș refuza să renasc în oricare dintre celelalte opt paradisuri.

Manuscris
Seiryōji, Kyoto

Manuscris fără titlu

În a cincisprezecea zi a celei de-a cincea luni din primul an al erei Genkyū [1204], eu, călugărul Rensei, fostul războinic Kumagai Jirō Naozane, din clanul Minamoto, am început să scriu.

Am șaizeci și cinci de ani și, pentru că mi-am terminat mărturia și sunt acum pregătit să mor, vreau să mă aplec asupra vieții mele. A fost plină, și vreau să scriu ceea ce am trăit.

Astfel, sunt diferit de alți bărbați doar pentru că am timpul și dispoziția necesare pentru a scrie. Ca preot, am puține sarcini și sunt liber să stau aici, în camera mea de la Seiryōji, și să contemplan trecutul.

Este bătrân acest templu construit cu mult înainte de a mă naște eu. Chiar lângă veranda mea se află o curte mică, de care m-am îndrăgostit. Nu are multe – câteva pietre, un copac și mușchi –, dar este plăcută. Soarele de iarnă ajunge în dreptul ei după-amiaza.

Aici stau, reflectez la trecut și scriu. Tot aici am o bibliotecă și o arhivă conținând câteva din listele militare din vremea mea. Cu toate acestea, povestirea mea va fi la fel de prost scrisă cum este probabil și mărturia mea, în stilul meu execrabil. Ca mulți alții de rangul meu și din generația mea, nu am învățat niciodată cum se cuvine caligrafia.

Donald Richie

Îmi arunc privirea peste această mărturie, o copie se află chiar în fața mea. O expunere oficială, care pare sigură și plină de demnitate – mai ales partea legată de conducerea spre moarte.

Partea în care refuz orice alt paradis în afară de cel mai înalt este, oricum, destul de adevărată. De vreme ce toată viața am aspirat la un statut, nu văd de ce aș renunța la aceasta în următoarea mea viață.

Mai întâi de toate, trebuie să spun că m-am născut acum șaiszeci și cinci de ani, în al șaselea an al erei Hōen [1140], pe câmpiile Musashi, un pământ întins, cu mlaștini și pășuni, aflat la două săptămâni de mers spre est, dinspre orașul imperial. În acele vremuri multe dintre păduri erau încă în picioare și luncile nu secaseră. Prin urmare, aveam în preajmă multe animale – iepuri, bursuci, urși; datorită unui urs am ajuns să port numele Kumagai.

S-a întâmplat în felul următor: pentru că un urs devastase satul Ōsata, din câmpia Musashi, tata l-a ucis și a primit drept răsplată o bucată de pământ. De vreme ce locul avea un nume potrivit, Kumagaya – Valea Urșilor –, el a preluat numele.

Aveam nevoie de un nume. Deși familia noastră aparținea clanului Taira și bunicul deținuse o funcție înaltă, exilul la Musashi ne transformase în niște anonimi. Exilul a fost înțeles ca o pedeapsă, pentru că, după aceea, bunicul a primit ordin imperial să se sinucidă. S-a supus cu loialitate, iar tatăl meu, pe atunci foarte mic, ar fi murit cu siguranță și el dacă doica lui nu l-ar fi scos din orașul imperial. În cele din urmă, ajuns la Musashi, a fost adoptat de un bogătaș din zonă, Nariki Tayu, din familia Hisashita, și, când a ajuns la vârsta potrivită, s-a căsătorit cu fata acestuia.

A primit numele Kumagai Naosada, care trebuie să fi avut un sunet nou și aspru. Astfel, ni se potrivea perfect nouă, care trăiam pe câmp în niște colibe îngrămădite, numite pe nedrept

Donald Richie

conacuri, înconjurați de soldați care nu mai aveau voie să lupte și de țărani.

Probabil că acesta este motivul pentru care tata a ucis ursul. Își dorea să se remarce, să devină cineva. Să omori urși nu era, cu siguranță, ceva deosebit în Valea Urșilor, dar s-a acordat ceva atenție isprăvii sale, probabil pentru că avea doar șaisprezece ani în acel moment. Astfel părintele meu primi dreptul de proprietate asupra pământului care avea să intre în posesia familiei, și, după moartea sa, doi ani mai târziu, s-a vorbit mult despre povestea cu ursul și a fost jelit ca un mare vânător.

Cu toate că aveam doar doi ani pe atunci, îmi amintesc câte ceva din ceremonie – discursurile lungi, marele rug funerar și invocarea spiritului bunicului meu căzut în dizgrație. Mai târziu, când am ajuns la vârsta potrivită, mi s-au spus mai multe despre el. Ca un Taira adevărat, fusese loial împăratului, iar sinuciderea lui a fost rezultatul uneltirilor. Împăratul a fost indus în eroare de familia Fujiwara, care întotdeauna se amesteca în treburile guvernului, și de clanul Minamoto, care complota mereu, pentru a lua puterea.

Prin urmare, tatăl meu, care ar fi trebuit să capete faima de mare războinic, a devenit cunoscut doar ca vânător. De aceea, după ce fratele meu mai mare a murit – la scurt timp după tata, din cauza unei boli a copilăriei –, am rămas fără mari perspective. După moartea mamei mele, când aveam vreo șase ani, am fost dat, ca orfan merituos, unuia dintre fiii bătrânului Nariki, un om care se numea Hisashita Naomitsu.

Tatăl meu și-a trăit scurta viață mereu în umbra istoriei familiei și la început i-am urmat exemplul. Deși înotam în râu, mă cățăram într-un gutui bătrân, puneam capcane pentru iepuri, pescuiam și prindeam fazani cu lațul ca orice băiat de la țară, seara ședeam în jurul vetrei împreună cu rudele mele adoptive și ascultam povești despre vremurile apuse din orașul imperial,

Memoriile războinicului Kumagai

pe când familia mea avea un viitor, iar bunicul meu era un om important.

În timpul acestor lungi seri de vară, departe de orașul imperial, m-am hotărât să îmi fac viața mai bună. Neavând tată ori vreun frate mai mare, sau pe oricine altcineva care să mă sprijine, am învățat devreme că viitorul meu se află în întregime în mâinile mele și că trebuie să-mi clădesc propriul succes.

În acest scop, spre deosebire de ceilalți copii de la țară, am încercat să mă educ. Bătrânul Nariki Tayu considera și el că învățătura mă va ajuta să devin bogat și a găsit un preot într-un templu îndepărtat care să mă învețe să scriu, pe bani puțini.

Așa că înfruntam plin de nerăbdare frigul iernii ori arșița verii pentru a ajunge la preotul mereu plictisit care încerca să îmi predea *sodoku*, citirea caracterelor chinezești. Efortul lui nu a fost încununat de succes – nici până azi nu pot citi sau scrie corect măcar o pagină. Din fericire, *katakana** era predat și ca ajutor în citirea alfabetului *kanji*, pe care mi l-am însușit temeinic. Acest fel de scriere simplificată rămâne pentru mine și azi mijlocul preferat de a comunica în scris. Și, în ciuda lipsei mele de pricepere, îi rămân recunoscător bătrânului Nariki, care astfel a pus început învățaturii mele. Nu aceleași sentimente nutresc pentru fiul său.

Îmi dădusem de mult seama că nu pot să caut ajutor la acest unchi adoptiv al meu, Hisashita Naomitsu. Mă învățase să călăresc, să folosesc sulita și sabia, dar nu avea de gând să-și asume responsabilitatea pentru viitorul meu. Un om rece – și avar, cum aveam să aflu mai târziu –, mi-a spus într-o seară că mă va hrăni până la optsprezece ani, vârsta la care a murit tatăl meu, după care va trebui să îmi port singur de grijă.

---

* Unul din cele două sisteme de scriere care aparțin doar limbii japoneze (*hiragana* și *katakana*) și unul dintre cele patru folosite în mod curent (*katakana*, *hiragana*, *kanji* și *rōmaji*). (N. t.)